

HALA

Bekir TUNCER

Evimin bir köşesini şark odası şeklinde döşemeyi kafama koymuştum. Kayınbiraderlerime, Halıcı Süleyman’dan bir halı alıp İstanbul otobüsüne vermelerini tembihledim.

Ortası sarı toplu, salon halısı alıp göndermişler sağolsunlar. Otogarda karşıladım. Bizim oraların yün kokulu, nakış nakış işlemeli, kök boyalı, gelinlik kızların kınalı elleriyle ağıtlar yakarak, türküler karıştırarak, dertleriyle, güzel günlerin hayalleriyle ilmek ilmek dokuduğu, her şeyiyle bizim olan halıyı açtım burcu burcu kokusunu içeriye yayarak. Süpürdüm, sündürdüm, gerdirdim. Yapışan renkli yün tozlarını, halı kırpıntısını elime biriktirdim. Mılığım eğildi, İştahım hevesim kaçtı. Beklemiyordum... O kadar eziyete karşılık bunu beklemiyordum. Moralim bozuldu, suratım asıldı. Halının bir köşesi yeri öpmüyor, ayakta. Geriye kıvrılıyor; halı eğri.

Halıcı Süleyman, halamın eşi. İlçenin köylerini biliyor. Hangi köy nasıl dokuyor, değeri nedir biliyor. Ona göre alıp ona göre satıyor. Özenle, emekle, ağır ağır dokunan, kuvvetlice kirkitlenen, ipleri canlı renklerle, kök boyasıyla boyanmış, eli yüzü belli tecrübeli anaların, onlara uyumlu gelinleriyle, gelinlik kızlarıyla dokuduğu halılar onun elinden geçiyor. Elinin altında, yabancıya satmaya kıyamadığı güzel halıları vardır muhakkak. Ulaklar, “Eniştem elinin altındaki ağır azem dokunmuş halılardan bizim için ayırsın da değeri neyse bir fazlasıyla ödeyelim” diye saldıığımız haberi ulaştırırlarsa eminim halıyı gönderir. Hem de en iyisinden. “Yabana gitmesin, varsın yeğenime gitsin, hak altında kalmaz, ederini fazlasıyla salar” diye düşünür.

Ben öyle düşündüm ya! Ne bileyim Süleyman Ağa’nın, ”İyi halıları zaten ben burada havada karada satıyorum. Satamadığım, elimde kalmış eğri

bir halım var. Yeni akrabam olmuş yeğenime göndereyim de üç beş parası nasip olsun. Ondan kazanmayacağım da kimden kazanayım?” diye niyetine alacağını?

Ağzı yüzü eğri halıyı her gün evimde serili görerek üzülmek ve ekildiğimi düşünerek küçülmek istemiyordum. Sabah gelen otobüsten aldığım halıyı dürdüğüm gibi izimin üzeri akşam dönüş otobüsüyle geri gönderdim. İçine de bir not yazdım: “Süleyman eniştemiz halının eğri olduğunu bilmiyordu galiba, farkında değildir. Parayı gönderin! Elde dokuma halısı almaktan vazgeçtim. Ben buradan makine halısı alırım.”

Koltuğumun altında sarı saman defter, boynumda silgi, sırtımda siyah önlük, ayağымda kara lastiğın de taklidi cıslavet ayakkabı alabildiğimiz, onunla goddiş goddiş okula gittiğim yıllardı. Amcamın yetişkin kızını vermişler, söz kesmişler. Damadın ismi Süleyman’mış. Duyuldu. Duyanlar beğendi. Beğenenler iyi ki “he” demişsiniz, ismi de güzel, zengin adıymış, diye onay vermişlerdi. Laf ederlerken duymuştum: Süleyman ismi zengin adıymış. Halıcı Süleyman’ın adıymış.

Halıcı Süleyman’ın oğluna kız bakıyorlarmış... Halıcı Süleyman’ın kızını vermişler. Halıcı Süleyman’ın gelini gibi dirseğine kadar bilezik döşemişler... Halıcı Süleyman şöyle şöyle dedi... Halıcı Süleyman şu fiyatı verdi, daha aşağısına veremem dedi türlü konuşmalar... Halıcı Süleyman’ın yakını olmak ayrıcalık. Halıcı Süleyman’la tanışıyor, konuşuyor olmak bir üstünlük. Halıcı Süleyman’ın kızını almak... Vay be! Onun damadı olmak... Halıcı Süleyman’ın oğluna varmak... Dünyalığı sağlama almak, dünyada cenneti yaşamak... Bizim sofrada kuru yavan, yağsız, salçasız bir çorba varken acaba Halıcı Süleyman’ın sofrasında neler var ki? Neler olmaz ki? Çocuk hayal gücümüzü zorlardık o zamanlar.

Kader işte; yazgımızda Halıcı Süleyman’ın yeğeni olmak da varmış.

Halıcı Süleyman’ın iki oğlu var, birbirine küs. İkisini de evermiş. Torunları var üçer dörder. Üç de kızı var. Kızları da kocaya gitmiş. Onlardan da torunları var.

İlçenin en kıymetli, en gözde, ayakaltı, meydandaki en iyi ikinci yer onun. Köydeki ekilen dikilen tarlaların hesabını bilen yok. İlçe meydana-daki gözde binanın altında kahve, bakkal, nalburiye, züccaciye, kırtasiye dükkânları faal. Ona çalışıyor. Kirası yani. Dükkânlardan birini de küçük oğlu çalıştırıyor. Üstünde de kendisi oturuyor. Çarşı pazar kim nereye gider-

se evinin önünden geçer. Kahvenin önüne değil halı, taş koysan satılır. Yani o kadar ayakaltı, gelip geçeni bol. Meydanlıkta sebzeciler, karpuz, kavun satan arabacılar, boyacı, simitçi ve binbir çeşitçiler... Yerleşik esnaf da çok: uncu, yemci, motosiklet parçacısı, terzi, fırıncı, etli ekmekçi, bakkal, camcı, tuhafiyeci...

Sendikaya üye olan fabrika işçileri, gerektiğinde binanın altındaki kahvede toplantı yaparlarmış, merkezî olduğu için. O kahveye de Sendika Kahvesi adı verilmiş. Sendika Kahvesi ilçenin en eski, en kalabalık, en geniş ve en çok çay satan kahvesi. Köylerden gelenlerle bir dolar, bir boşalır. Buluşma, haberleşme ve muhabbetin koyulaştığı yer. Sigara dumanından göz gözü görmüyor.

Ocakcısı gırtlak kanseri olmuş. Doktor, çok sigara içtiğinden dolayı bu teşhisi koymuş. O, sigara kullanmadığını itiraf etse de doktoru inandıramamış. Konu sonradan vuzuha kavuşmuş ki kahvenin dumanı, sigara içenden yüz kat daha yoğunmuş. Sendika Kahvesi, zehir soluyan kahve.

Kahvenin de dükkânların da kiralari Halıcı Süleyman'a akıyor, yani oğullarına. Bitişikte bir petrol var, sahipleri mültimilyarder. Süleyman Ağa'ya bir trilyon teklif etmişler ceketini alıp gitmesine karşı. O, hâlâ bir fiyat biçmemiş.

Düğünöme icabet eden yeni akrabalarımı düğünden sonra iadeyi ziyaret için dolaşamadım. İznim sınırlı. Hesapta göreve ehemmiyetimle tanınmışım. Çorbamız oradan kaynakıyor elhamdülillah. Azar işitmeye, avuç ovuşturmaya ne gerek var. Ver elini İstanbul...

Önünüzdeki yıl, bayramın ilk ziyareti halama... Halıcı Süleyman'ın eşi halama. Sendika Kahvesi'nin üzeri ahşap bina... Tahta merdivenleri gıcırdatarak çıktık yukarı. Kapıyı çaldık. Ses yok. Zile bastık, ötmüyor. Demir dile bağlı ipi çektik, asıldık, kapı açıldı kendi kendine. Hol karanlık, loş. Kalın perdeler gündüz olmasına rağmen çakılı. Güneşin kendisi var ama içeri giremiyor, perdelerden kaçamak yapan zorlayıcı ışığını göndermiş, aydınlatmak için. Antre boş, ortalık dağınık. Biraz karanlık, biraz rutubet, biraz havasızlık, biraz da ter kokusu var. Sol tarafımızdaki tahta kapıyı tıklatarak içeri daldık. Şaşkınım. Halıcı Süleyman'ın evindeyiz, öyle mi? Gerçekten onun evi burası mı, emin misiniz der gibi gönlümün sultanının yüzüne baktım.

- Gelin gelin, çocuklar! Hoş gelmişsiniz yavrularım.

Geniş oda, göz kararı ikiye bölünmüş. Yerde iki yatak serili. Birinde halam yatıyor. Diğeri biraz yüksekte, tahta sedirin üzerinde, boş, Süleyman Ağa'nın. Aynı dağınıklığı burada da görüyoruz. Eni, boyu bir metre olan pencereden dışarıya bakıyorum. Dürbün gibi... Çarşıdaki hareketlilik, canlılık, alım satım, pazarcılar, seyyar satıcılar, karakol, benzinlik, tamirciler, her şey gözümün önünde ve aydınlık. Güneş tepede. İçerisi loş. Pencereden izinsiz giren ışık, karanlığa kalas gibi saplanmış, saplandığı yerden aydınlık akıtıyor. Aydınlıkta toz zerrecikleri inip inip çıkıyor. Yine şaşkınlım.

- Hala, elini öpeyim. Ben Mahir. Bayramın mübarek olsun!

- Zîynebim, Mahirim, hoşgelmişsiniz! Kendine çekidüzen verir gibi yapıp sağını solunu, yatağını yorganını, arkaya sıyrılmış eşarbını düzelttikten sonra. "Benim durumum belli. Düğününüze gelemedim. Beni utandırdınız, siz geldiniz."

Elini uzattı. Öptüm iri kemikli elini. Avuçları nasırlı. Parmakları sert, kıymık kıymık çatlamış. Tırnakları aylardır kesilmemiş. İki elinin sırtlarında, şahadet ve orta parmaklarının kemikleri nasırlaşmış, sertleşmiş. Ayak topuğu kartlaşmış; çizme ökçesi çakmışlar gibi çıkıntılı. Başörtüsünü yarım bağlamış. Dipleri gümüş rengi. Kızıl kına boyası, saçlarının uçlarına doğru gelmiş, taranmamış. Aylardan beri yıkanmamış, pelte pelte. Üzerindeki elbisesinin gülleri solmuş, nakışları kaybolmuş, islenmiş, kararmış. Yatak, minder haftalardır yerli yerinde. Yastığın yüzü değişmemiş; muşamba gibi, yağlanmış. Bayram temizliği buraya uğramamış. Temizliği bırakın, insan uğramamış. Kırk voltluk cılız, yoksul sarı lambanın aydınlatmaya gücünün yetmediği beyaz kireç sıvalı duvarlar, uzun süre badana yapılmadığından kararmış kalmış. Örümceklerin fink attığı, bir kıpırtıyla farelerin viyk viyk etrafa kaçıştığı, hür ve vizesiz dolaştığı, sevdiği ortam.

Yattığı yerden doğruldu. Yastığının altından, dürülü, ağzı düğümlü poşetten şeker ve kolonya çıkardı, bize ikram etmek için.

- Süleyman Ağa'nızın şekeri, kolonyağı ayrı. Bana vermiyor. Çocuklara aldırıydım gelene gidene tutarım diye. Alın alın, bir daha alın. Çekinmeyin, darılırım ha! Süleyman Ağa'nız lokantaya gitti. Etli ekmek yiyor, bana getirmiyor. Yiyip yiyip geliyor. Kaç aydır benimle konuşmuyor. Önceleri pencereden dışarı bakıyor, geleni geçeni gözetliyor, insan yüzü görüyordum. Şimdi yataktan çıkamıyorum. Zor bela, sürüne sürüne ayakyoluna gidebiliyorum. Şükür, buna da şükür. Geldikten sonra, ağrım sızımdan saatlerce

duramıyorum. Süleyman Ağa'nız diri maşallah. O geziyor. Canı ne isterse yiyor, boğazına düşkün. Kendine bakıyor.

Süleyman Ağa kapı gıcirtısıyla içeri daldı, gözünü karanlığa alıştırdıktan sonra misafirleri süzerek selam verdi. Divanda serili kendi yatağının üzerine oturdu:

- Hoş gelmişsiniz, hoş gelmişsiniz! Hava almak için dışarı çıktıydım, siz gelmişsiniz. BAĞ-KUR'dan emekli oldum. Paramı faize yatırmadım. Tefecilik yapmadım. Kimseye faizle para virmedim. Faizcilik, tefecilik çok kötüymüş, harammış. Acı yimedim ki karnım ağrısın. Şimdiye kadar faiz almadım. Kimseye de faizle ödünç virmedim.

Süleyman Ağa bu cümleleri sık sık söylüyor. Dönüyor, kim olduğumuza soruyor. Sonra bir daha soruyor. Hadi taze damat ben neyse... Öz be öz yeğeni eşimi tanımaması imkânsız. Alık alık bakıyorum yüzüne.

- Oh, iyi iyi! Güzel, güzel! Kimlerdensiniz, kimin oğlu, kimin kızıdır? Babanız, ananız iyiler mi? Onlara da bizden selam götürün. Götürüp gönderen sağ olsun.

Hala düşkün, kötürüm, dizleri ve elleriyle yürüyor, sürünüyor. İstirabı var ama aklı dinç. Süleyman Ağa'nın aklı ziyanda, bedeni dinç. Oğullarının dükkânına girip çıkıyor, gelenlere aynı soruları soruyor, aynı cevapları alıyor, duruyor, tekrar soruyormuş.

Fazla duramadık. Halamızın gönlünü ve duasını aldıktan sonra ayrıldık. Merak ve soru sorma sırası bende artık. Hanımı soru bombardımanına tuttum.

Halamın beş çocuğu varmış; ikisi oğlan, üçü kız. Süleyman Ağa etraftaki apartmanlardan oğlanlara birer ikişer daire alıvermiş. Kızlara yok. Oğlanlar el üstünde, kızlar üvey evlat sanki. Kızlar el karısı. Halı satılır, parası oğlanlara. Harman kalkar, oğlanlara. BAĞ-KUR maaşı oğlanlara. Oğlanların çocukları sünnet olur, nişan olur, takılar dedeleri Süleyman Ağa'dan. Kızlarının çocukları öksüz, yetim, el tohumu, başkasının torunları sanki. Uğursuz yaratıkların çocukları! Kızlarındaki veba çocuklarına da sirayet etmiş gibi. Halamın kızlarına düşkünlüğüne, sevgisine Süleyman Ağa ket vurmuş, sevgisini kısmış. Dışa vuramıyor koca korkusundan.

Kızlar da yıllardan beri analarının babalarının evlerine uğramazlar. “Madem erkek evlatları evlat, bizler evlat değiliz. Madem onlar ballı evlat,

biz zehirliyiz... Madem onları ihya ettiler, bize zırnık vermezler. O hâlde erkek evlatlarının hanımları hizmet etsin de biz de görelim.” derlermiş.

Eve döndükten ve halamın eşi Süleyman enişte hakkında yüzeysel bilgi aldıktan sonra içime bir sıkıntı düştü şuracığma, yüreğime. Babamın evinde ikram edilen yemek ve meyveleri ağız tadıyla yiyemedim, çay, kahveyi içemedim. Bir yerlerde tıkanıp kaldı. Ümüğümden, boğazımdan aşağı inmedi. Sessizce sıvıştım ev halkının arasından. Doğru pazara...

Halamın mutfağı boş. Boş ne kelime, bomboştu. Testide bir yudum suyun haricinde evinde ne tek kızıl domates, ne bir tatlı elma, ne de sulu bir dilim karpuzla rastladım. Şeftali, kayısı, erik, kiraz, vişne eve hiç girmemiş. Salatalık kütür kütür yenmemiş, havuç rendelenmemiş. Siyah havucun suyu, kekremsi tadıyla şalgam olarak içilmemiş. Kavun, acur, hırtlak ve şalağın kokusu yok. Sanki halam Paşa Tepesi’nin zirvesinde bir Yörük çadırında. Kimsecikler ona ulaşamıyor. Karacadağ kadar uzak, kimse gidemiyor. Giden olursa, koltuğunun altında bir sepet yiyecek götüren olursa; yarı yolda yedi başlı ejderha yiyor.

Çarşının tam ortasında, göbeğinde ama kimsecikler uğramamış. Yalnızlıktan kavrulan ciğerini serinletecek bir bardak aksu, ayran ikram eden olmamış. Burcu burcu kokan pastırmayı, tavada çısır çısır öten sucuğu; buharı üzerinde, naneli kekikli iki yumurta kıranı yok ki, yumuşacık fırın ekmeğini bandıra bandıra yiye. Kaç gündür bağırsaklarını yumuşatacak sıcak çorba veren olmamış. Kör bağırsağına kemiklerini, iliklerini besleyecek, nefisini köreltecek et girmemiş.

Yok, be yav, o kadar da olmaz ki, demeyin. Altında dükkânı olan oğlu, sefertasında, sabahın ayazında, soğuk ne getirmişse ertesi güne kadar onu yemek zorunda. Yoksa o da gelmez ha!

Halam kötürüm. Dizden aşağısı tutmuyor. Pazardan birkaç şey aldım. Kimseye görünmeden, tapur tupur yapmadan, merdivenleri gıcırdatmadan ayakuçlarıma basarak kapının ipini çektim, içeriye bıraktım.

-Mahir’im, sen misin? Niye zahmet ettin? Allah razı olsun! Almasaydın. Ben onları yiyemem gadasını aldığım.

-Hala, sen bunları ye! Yarın yine geleceğim.

Biraz peynir, gölgede yatmış bir karpuzla yine uğradım. Nalbur oğlunun duymasını ve alingan konuşmasını istemiordum. “Biz varken, bu kadar horanta varken; anama babama bakmak sana mı düştü?” diyebilirdi.

Eşime ve baldızıma yalvardım, birlikte halamı banyo yaptırırerin diye. “Eline, yüzüne su değsin. Terden, sürtünemediğinden sırtına incik incik mil batıyordur. Omuzlarını sürtüp, başını sabunlayıverin! Çok sevabı var. Yaşlı, düşkün, muhtaç, şehrin ortasında mağara hayatı yaşayan, yalnız, mağdur kadının duasını kaçırmayın! Vebali var üzerimizde. Kulluk, akrabalık hakkı var. Ona hizmet görevimiz.” Israrım netice verdi; halam iki gün üst üste uyuyakalmış vücudu rahata erdiğinden.

Bir dahaki bayrama kadar, ne sıklıkta telefon etmişsem baldıza, hep halamı sordum. Kiracısı kadınla yardımlaşarak sırtına su dökmelerini rica ettim. Gerekirse yevmiyeci pancar çapasına giden kadınla, ücret karşılığı banyo yaptırmalarını tembih ettim. Yaptırmışlar, sağ olsunlar.

Hesapta Kurban Bayramı’nda memlekete gitmek yoktu. Halamı görmek için niyetlendim. Bu sefer onu o loş ve boş evde yoksul bırakmayacaktım. Giydirip, kuşandırıp evimize getirmeyi, bize gelen misafirlerle konuşturmayı, köylü, akraba, insan yüzü göstermeyi arzu ediyordum. Lokum gibi pişmiş yumuşacık kuşbaşı etle besleyecektim gevemese de çiğneyemese de. Yeter Mahir’im, ildim, deyinceye kadar et suyu, kemik suyu içirecektim. Niyetimi Allah biliyor.

- Gelmem! Süleyman eniştenizi yalnız bırakıp sizinle gelemem. Evimi, yuvamı, dirliğimi, düzenimi terk idemem, dedi. Herhalde üç kız, iki erkek evladını ve bir düzineyi aşkın torununu çiğneyerek bize gelmesi zoruna gitmiş olabilir. Kabul ettiremedim. Elinizin artığı, mevsimlik sebze ve meyvelerden tatsın diye, en azından hangi mevsimde yaşadığını bilsin diye içeriye iki plastik torba bıraktım, çıktım.

Ertesi gün, okul çocuklarının beslenme çantası için aldıkları çeyrek litre meyve suyu kolisini gölge gibi bıraktım, döndüm. Böbreklerinin kavrulduğunu, idrarından kan geldiğini, küçük abdest bozmak için kaç gündür tuvalete gitmediğini duymuştum.

Bir saat sonra torunlarından biriyle aldıklarımı eve göndermiş. Sık sık tuvalete gitmesin diye oğlu içmeyi yasak etmiş olabilir miydi bilemem, Allah bilir. Belki de idrarı, iç organlarını sızlatıp yakmasına dayanamadığı için kendisi içmemiş de olabilir. Onu da Allah bilir.

Karman çorman düşüncelerle gariban halamın yanına gittim. Bir gün önceki aldıklarına dokunmamış. Beni görünce erzakları işaret ederek:

-Mahir'im, al bunları götür! Bir daha bir şey getirme yavrum! Yimem, yiyemem.

Gözümün damarına bakarak, sesini şefkatle incelterek, yalvarırcasına... Bir sır veriyormuşçasına, başkası duymasın der gibi bana doğru uzanarak bir şeyler dedi, diyemedi, demeye çalıştı. Kendini daha fazla tutamadı, o hıçkırır, mendilini yüzüne kapatırken ben de elimi yüzüme kapattım çıktım. "Mahir'im, al bunlar götür, bir daha gelme! Bana bir şey getirme, yiyemem yavrum." Cümlesi zihnimde yankı yaparken odayı terk ettim.

Fazla olmadı, İstanbul'a döndükten bir müddet sonra bir telefon aldık, memleketten. "Halanız öldü, Meydanbaşı mezarlığına defnettik, başınız sağolsun." Bu kadar... Bir ömür... Beş çocuk annesinin yaşamı bir cümleyle bitivermişti. Merak ettiğim birkaç şey daha sordum oğullarına. Defin işlemleri bittikten sonra yerde serili yatağını dürüp toplarlarken, gacur gucur buruşmuş bir yazı bulmuşlar yatağının altından. Nedir, ne değildir diye meraklanan küçük oğlu çözmüş eciş bücüş yazılmış karman çorman yazıları. Bir mektup, çocuklarına yazılmış bir mektup, ulaştırdılar bir kopyasını bize de:

Yavrularım,

Buz gibi şırıl şırıl akan sudan kana kana içemedim. Çarşının ortasında, kavun karpuzu, burcu burcu kokan şeftaliyi suyunu üzerime akıta akıta yiyemedim. Önüme bir sıcak çorba pişirip koymadınız. Güneşe yüzümü dönüp bakamadım. Karanlığa attınız gittiniz beni. İnsan yüzü göremedim. Kaç gündür gelen gidenim yok. Her şeyi özledim. Sizleri her şeyden daha çok özledim. Kokunuza hasret kaldım. Doya doya kucaklayıp saramadım yavrularımı. Torunlarımı benden sakladınız, kaçırdınız. Ben size ne yaptım ki sizi doğurmaktan başka?

Kızlarım,

Ben sizi oğullarımdan ayırmadım. Gözümün birini diğerinden üstün tutamam.

Ziynebim İstanbullardan geldi. Gültenle sırtımı yudu, saçımı taradı. Kursağıma sıcak bir iki lokma indi. Dinlene kalmışım, iki gün ızdırapsız, iniltisiz uyudum. Ben size ne ettim, ne eyledim de "Kötürüm bir anamız var" diye çıkıp gelmediniz? Bayramda geleceksiniz diye çok bekledim. Yanıma

gelmediniz, uğramadınız, ana diye boynuma sarılmadınız. Kocamış it gibi beni terk ettiniz. İt'den irezil köpekten kötü oldum. Yürüyemez, sürünemez oldum. Kafam çatlıyor, böbrek sızısından kıvranıyorum. Altımdan kan geliyor, idrara çıkamıyorum.

Ben bunları hak ettim yarularım. Eza-cefaya layık bir anayım. Benim gibi bir anaya az bile. Anama bakmadım. Ben anamın sözüne bakmadım ki benim çocuklarım da bana baksın. İnin inin inler, beddua ederdi. Ölümün çocuklarının elinden olsun” derdi, anlamazdım. Şimdi kafama dank etti. Allah bana çektiriyor. Ilgıt ılgıt eriyorum. Ben size beddua etmeyeceğim anam gibi. Siz benim evlatlarımsınız. Sizin tırnağınıza taş değmesine dayanamam. Yüreğim sızlar. Allah'ım sizleri korusun. Bana bir kilo üzüm kadar faydası olmayan malımı çoluk çocuk çokuşarak ağız tadıyla yiyin.

Dayanacak gücüm kalmadı. Cezam iyice ağırlaştı. Verene şükür. Şunun şurasında çok yaşasam, üç gün daha yaşarım. Sağlığıma gelmediniz, mezarıma geleceğiniz diye zorlanmayın. Gönül koymam. Ben size nasıl gönül koyarım? Siz benim evlatlarımsınız. Doğmadan karnımda... Doğdunuz; sırtımda taşıdım. Siz benim evladımsınız, size gönül koyamam.

Her şeyin yokluğunu çekmek zor. Evlat hasretini çekmek tüm yokluklardan daha zor.

Kötülüğü kendine... Dünyada cehennem eziyeti çekmeyi hak etmiş, kötü ananız.

Kocası Halıcı Süleyman parkta otururken uyuyakalmış. Sabah bakmışlar ki, ölmüş. Kalp krizinden mi, ayazda donmuş mu bilen yok. Kocası Süleyman'ın ölümünden sonra eve sefertası da gelmez olmuş. Uğramaz olmuşlar. En son yaptığım ziyareti ve aramızda geçen konuşmayı hatırladım.

- Mahir'im git! Bir daha bir şey getirme. Cezamı misli misline çekmeden bana ölüm yok. Anamın ahını aldım. Gençliğimde evin etrafında bıyığını kıvrarak kıvranan Süleyman Ağa'nıza, kostak kostak yürüyüşüne tav oldum. Bacanın altından gitmiyordu. Ana ben onu alacağım, dedim. Kızdı, süpürgeyi çekti, ardımdan yürüdü. Babamı da razı edemedim. Süleyman Ağa'nız hakkında ne biliyordu, bilemem ama dedi ki “Eğer o zılgıt herifi alırsan bir daha anam babam var dime! Kapımıza gelme.” Öyle oldu Mahir'im. Duramadım, nişansız, düğünsüz Süleyman Ağa'nıza kaçtım. Kucağımda çocuk döndükten sonra yüzüme bakmadılar. Seslenmediler, yüzlerini döndüler, kapımızdaki it kadar değer virmediler. Yok saydılar. Kızım var dimediler. Hele

anam, “Bizi evlatsız bıraktın, lafımızı dinlemedin, Allah’da senin ölümünü evlatlarının elinden versin. Çocuklarının içinde çocuksuz kal! Torunlarının içinde torunsuz kal. Yüzüne bakan olmasın. Yalnız öl. Ölümüne kokudan kimse yanaşmasın” der, dizini döver, ilenirdi. Çekeceğim. Ben bunu hak ettim yavrum. Allah senden de, Zîyneb’imden de razı olsun! Muazzez kılsın iki dünyada da! Halam diye çıkıp gelmişsiniz, beni saymış, sevmişsiniz ya, o bana yeter.

- Ah hala, ah! Anam ben küçükken ölmüş. Hastalığında ona hizmet edemedim. Sana hizmet eder, gönlünü hoş tutarken ruhlar âleminde anamın sevineceğini düşünmüştüm. Ne yapayım, kısmetsizim işte sevaptan yana...

Konaktan çıktım. Çıkmadım, kendimi dışarı attım, biriken barajı boşaltmadan. Hangi yoldan nasıl gittiğimi, yolda kiminle konuşup selamlaştığımı hatırlamıyordum halamı düşünmekten. Ahir ömründe, azap çekerken tebessüm eden, kadere rıza gösteren, hiç yakınmadan, yüksünmeden, dertlenmeden, şikâyetlenmeden konuşan halama, dirhem dirhem gözümüzün önünde eriyen halama bir şey yapamamanın çaresizliğinden karyolaya nasıl attığımı bilmiyorum. Yalnız, evdekilere onun söylediği cümleleri aynen tekrarlardım saatler sonra: Ben, bana yapılanları hak ettim yavrum; benim gibi anaya az bile. Telefon kulağında hâlâ çınlıyor:

-Halanız... Sizlere ömür... Meydanbaşı mezarlığına defnettik. Kapatıldıktan sonra eşime dönerek:

-Ölüm sebebini biliyorum söylemelerine gerek yok. Ben biliyordum. Söylemelerine gerek yok: Yeterince su içememek... Beslenememek.... Böbreklerin iflası, çürümesi... Böbrek yetersizliği... İç kanaması... Halam! Garip halam, kalabalık şehirde kimsesiz, yoksul halam...